

## WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2011 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący : SSA Piotr Wójtowicz

SA Barbara Owczarek (spr.)

Sędziowie :

SA Joanna Kurpierz

Protokolant : Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2011 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) w W.

przeciwko Hotelowi (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 9 marca 2011 r., sygn. akt II C 510/10

1) oddała apelację;

2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda 1800 (tysiąc osiemset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 371/11

## UZASADNIENIE

Powód Stowarzyszenie (...) w W. wniósł przeciwko Hotelowi (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. pozew o zapłatę kwoty 19.541,20 złotych z odsetkami: od kwoty 16.992,00 złotych stanowiącej należność główną – od dnia 29 maja 2010 roku, natomiast od kwoty 2.549,20 złotych stanowiącej skapitalizowane odsetki wyliczone na dzień 28 maja 2010 roku – od dnia wytoczenia powództwa.

Uzasadniając swoje żądanie wskazał, iż pozwana prowadzi działalność, w ramach której wykorzystywane są utwory objęte ochroną prawa autorskiego.

Żadaną pozwem kwotę powód dochodzi tytułem nieuiszczenia w całości wynagrodzenia za wykorzystywanie i odtwarzanie utworów za okres od 1 stycznia 2008r. – do 30 kwietnia 2008r. oraz za 3 lata za wykorzystywanie utworów podczas bali sylwestrowych obejmujących lata 2007, 2008 i 2009. Powód podnosił, że pozwana płaciła tylko stawki podstawowe wynikające z zawartych w 2007r. umów licencyjnych, bez uwzględnienia waloryzacji, niezgodnie z umowami.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 19 lipca 2010 roku, sygn. akt II Nc 183/10, referendarz sądowy w Sądzie Okręgowym w Katowicach orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W sprzeciwie od powyższego nakazu pozwana zaskarżyła nakaz w całości i wniosła o oddalenie powództwa zarzucając naruszenie art. 65 § 2 k.c. poprzez przyjęcie przez powoda, iż przysługiwało mu uprawnienie do jednostronnej waloryzacji wysokości wynagrodzenia podczas gdy zmiana stawek winna odbyć się w drodze negocjacji między stronami umowy.

W odpowiedzi na sprzeciw powód ograniczył żądanie pozwu o kwotę 1.100,- złotych uiszczoną przez pozwaną za wykorzystanie utworów muzycznych na balu sylwestrowym w 2009 roku i ostatecznie wniósł o zasądzenie od pozwanej kwoty 18.389,16 złotych z odsetkami: od kwoty 15.892,- złotych stanowiącej należność główną od dnia 29 maja 2010 roku, natomiast od kwoty 2.497,16 złotych stanowiącej skapitalizowane odsetki wyliczone na dzień 28 maja 2010 roku od dnia wytoczenia powództwa.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 18.389,16 zł z ustawowymi odsetkami od kwoty 15.892 zł od dnia 29 maja 2010 roku, od kwoty 2.497,16 zł od dnia 29 czerwca 2010 roku; umorzył postępowanie w części obejmującej żądanie zapłaty kwoty 1.100 zł i zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3.340 zł tytułem zwrotu części kosztów procesu.

Rozstrzygnięcie swoje oparł na następujących ustaleniach:

Pozwana prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Hotel (...) w S., w ramach której wykorzystywane są utwory objęte ochroną prawa autorskiego – ustawy z dn. 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Wykorzystywanie utworów przez pozwaną polega na publicznym odtwarzaniu muzyki, wykorzystywaniu muzyki chronionej prawem autorskim podczas organizowanych przez pozwaną dyskotek oraz innych imprez, w tym również bali sylwestrowych oraz na reemisji utworów w pokojach hotelowych.

Pozwana zawarła z powodem w dniu 23 stycznia 2001 roku dwie umowy licencyjne.

Na podstawie pierwszej z nich – umowy (...) nr (...) powód udzielił pozwanej licencji na publiczne odtwarzanie utworów chronionych prawem, a pozwana zobowiązała się do zapłaty na rzecz powoda wynagrodzenia autorskiego w kwocie po 400,- złotych miesięcznie.

Natomiast wedle drugiej umowy – (...) nr (...) w związku z wykorzystywaniem przez pozwaną utworów podczas imprez organizowanych przy wykonaniach na żywo - w trakcie balów sylwestrowych, czy wesel oraz przy muzyce mechanicznej – w przypadku dyskotek – pozwana zobowiązana była do zapłaty wynagrodzenia, w odniesieniu do dyskotek nie mniej niż 480,- złotych miesięcznie, natomiast w przypadku bali sylwestrowych - w kwocie 1.100,- złotych za imprezę. W obu powyższych umowach w § 5 ust. 2 zawarto zapis, iż określone stawki ryczałtowe (wynagrodzenia) będą podlegać zmianie w okresach półrocznych (na 1 stycznia i na 1 lipca), z uwzględnieniem średniej zmiany, stosownie do wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw, ustalonego na podstawie obwieszczenia prezesa GUS w sektorze przedsiębiorstw (za poszczególne miesiące) publikowanych w Monitorze Polskim za okres objęty waloryzacją.

Zawarte w powyższych umowach licencyjnych klauzule waloryzacyjne były standardowym zastrzeżeniem przy tego typu umowach zawieranych przez powoda, natomiast w momencie podpisywania w/w umów strona pozwana nie zgłaszała żadnych wątpliwości dotyczących ich treści.

W piśmie z dn. 15 stycznia 2008 roku powód poinformował pozwaną, iż na podstawie art. 109 ustawy o prawie autorskim oraz § 5 ust. 2 zawartej umowy licencyjnej na publiczne odtwarzanie i publiczne wykonanie utworów (...) nr (...) z dn. 23 stycznia 2001 roku zryczałtowane minimalne stawki wynagrodzeń autorskich ulegają zmianie i będą wynosić: za organizację dyskoteki – 725,- złotych za każdy miesiąc oraz 1.660,- złotych w odniesieniu do balu sylwestrowego. Ponadto podwyższeniu do kwoty 604,- złotych uległa określona w umowie licencyjnej na publiczne odtwarzanie utworów (...)nr (...) zryczałtowana miesięczna stawka wynagrodzenia. Powyższe stawki wynagrodzenia zaczęły obowiązywać począwszy od dnia 1 stycznia 2008 roku.

Pozwana pomimo pisemnego zawiadomienia o zmianie wysokości stawek wynagrodzenia ryczałtowego wynikającego z zawartych z powodem umów licencyjnych uiszczała wynagrodzenie w dotychczasowej wysokości.

Średnie przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w 2000 roku wynosiło 2.048,20 złotych, natomiast w listopadzie 2007 roku – 3.092,01 złotych.

Na podstawie powyższych ustaleń Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione i zasądził żadaną pozwem kwotę, po ograniczeniu przez pozwaną swojego żądania.

W szczególności za bezpodstawny uznał Sąd zarzut, że zmiana wysokości wynagrodzenia powinna nastąpić w drodze negocjacji. W ocenie Sądu I instancji nie tylko nie sposób tego wyprowadzić z treści umów lecz także jest to sprzeczne z sensem instytucji klauzuli waloryzacyjnej, która stanowi dodatkowe zastrzeżenie wprowadzone do treści umowy na podstawie woli stron.

Zawarta w § 5 ust. 2 umów licencyjnych klauzula waloryzacyjna pozwala w sposób elastyczny waloryzować stawki opłat wynagrodzenia autorskiego w powiązaniu z sytuacją rynkową.

W ten sposób zapewnione jest jednakowe traktowanie wszystkich kontrahentów zawierających z powodowym stowarzyszeniem umowy licencyjne w oparciu o jasną metodę waloryzacji świadczenia.

Sąd Okręgowy uznał, iż powód w prawidłowy sposób dokonał przeliczenia wskaźnika wzrostu wynagrodzeń – 1,5096 - dzieląc wysokość średniego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w listopadzie 2007 roku przez wysokość przeciętnego wynagrodzenia w 2000 roku. Wedle § 5 ust. 2 w/w umów licencyjnych stawki ryczałtowe miały podlegać zmianie w okresach półrocznych (na 1 stycznia i 1 lipca), więc zasadnym było przyjęcie przy obliczaniu wskaźnika wzrostu poziomu wynagrodzeń na podstawie obwieszczeń prezesa GUS z dnia 15 stycznia 2001 roku oraz 17 grudnia 2007 roku.

Wobec tego stawka wynagrodzenia określona w umowie oznaczonej symbolem(...)nr (...) uległa zmianie z kwoty 400,- złotych na kwotę 604,- złotych ( $400,- \text{ zł} \times 1,5096 = 604,- \text{ zł}$ ), a zryczałtowana stawka z umowy (...) nr (...) z tytułu wykorzystywania utworów podczas dyskotek zmieniła się z kwoty 480,- złotych na kwotę 725,- złotych ( $480,- \text{ zł} \times 1,5096 = 725,- \text{ zł}$ ), natomiast stawka z tytułu wykorzystywania utworów w czasie bali sylwestrowych powinna wynosić 1.660,- złotych zamiast dotychczas obowiązującej w wysokości 1.100,- złotych ( $1.100,- \text{ zł} \times 1,5096 = 1.660,- \text{ zł}$ ).

Zarzut pozwanej, iż określone stawki ryczałtowe winny podlegać zmianie w okresach półrocznych (na 1 stycznia i 1 lipca), z uwzględnieniem średniej zmiany, stosownie do wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw uznał Sąd za chybiony, albowiem powód dokładnie przy zastosowaniu tej metody, opisanej w § 5 ust. 2 umów licencyjnych dokonał waloryzacji świadczenia za okres od dnia 1 stycznia 2008 roku do 30 kwietnia 2010 roku, biorąc pod uwagę obliczone jako średnie w danym okresie waloryzacji wskaźniki wzrostu wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw, ustalone na podstawie obwieszczenia prezesa GUS.

Odnosząc się do zarzutów pozwanej w przedmiocie przyjętego w § 5 umów stron pojęcia „średniej zmiany”. Sąd Okręgowy stwierdził, że rozumienie takiego zapisu nie budziło wątpliwości interpretacyjnych mając na uwadze ocenę przeciętnego kontrahenta zgodnie z zasadami logiki. Jeśli bowiem waloryzacja miała dotyczyć okresu półrocznego a strony nie umówiły się, że n.p. brać będą pod uwagę wskaźnik z jednego, konkretnego miesiąca, to jasnym było, że chodziło o średnią, obrazującą poziom zmiany jaka nastąpiła w całym czasie objętym waloryzacją, pomiędzy jego początkiem a końcem.

Oceniając zarzuty pozwanej zawarte w piśmie procesowym z dn. 25 lutego 2010 roku dotyczące kształtowania się poziomu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw Sąd wskazał, że dotyczą okresu nie objętego żądaniem pozwu w niniejszej sprawie.

Wszystkie wyżej wymienione rozważania a także prawidłowość dokonanego wyliczenia nieuiszczonej przez pozwaną części wynagrodzenia legły u podstaw uwzględnienia powództwa.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia wskazał Sąd art. 67 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych § 5 ust. 2 umów licencyjnych z dnia 23 stycznia 2001 roku na publiczne odtwarzanie utworów oznaczonych symbolem: (...) nr (...) oraz (...) nr (...) oraz art. 358<sup>1</sup> § 2 k.c.

Odsetki zasądzono na mocy art. 481 § 1 i § 2 k.c oraz art. 482 § 1 kc.

Wobec cofnięcia przez powoda pozwu co do kwoty 1.100,- złotych uiszczonej w 2009 roku z tytułu zabawy sylwestrowej, na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy umorzył postępowanie w powyższym zakresie.

Orzeczenie o kosztach procesu oparł na art. 100 k.p.c, art. 98 § 3 k.p.c oraz § 6 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Powyższy wyrok w zakresie punktu 1 i 3 zaskarżyła apelacją pozwana.

Pozwana zarzuciła naruszenie prawa materialnego w postaci niewłaściwego zastosowania art. 65 kc oraz niewłaściwą wykładnię art. 358<sup>1</sup> § 2 kc, a także niewłaściwego zastosowania art. 6 kc; naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik postępowania w postaci niewłaściwego zastosowania art. 233 i 328 kpc.

Powołując się na powyższe podstawy domagała się zmiany wyroku i oddalenia powództwa w zaskarżonej części ewentualnie jego uchylenia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja jest bezzasadna. Ustalenia faktyczne Sądu I instancji Sąd Apelacyjny podziela i uznaje za swoje. W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu naruszenia prawa procesowego, które miało wpływ – zdaniem skarżącej – na wynik postępowania. Wbrew zarzutom apelacji brak podstaw do sformułowania pod adresem sądu zarzutu naruszenia art. 328 kpc. Aczkolwiek apelująca nie wskazuje, iż zarzut dotyczy § 2 art. 328 kpc, bowiem uzasadnienie wyroku zostało sporządzone na żądanie strony (art. 328 § 1 kpc), to należy domniemywać, iż pozwana wskazuje na uchybienie Sądu odnośnie treści uzasadnienia. Brak jednak podstaw do podzielenia stanowiska pozwanego, skoro o uchybieniu przepisowi art. 328 § 2 kpc można mówić jedynie wtedy, gdyby uzasadnienie zaskarżonego orzeczenia nie zawierało danych pozwalających na jego kontrolę. Uzasadnienie Sądu I instancji zawiera wszystkie elementy stanu faktycznego i wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku.

Chybiony jest również zarzut przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów, który sprowadza się do kwestionowania prawidłowości przyjęcia przez Sąd I instancji wyliczenia dochodzonego przez stronę powodową wynagrodzenia autorskiego.

Sąd Apelacyjny nie dostrzegł, aby Sąd Okręgowy zaprezentował rozumowanie sprzeczne z regułami logiki.

Odnosząc się do apelacji skierowanej do naruszenia prawa materialnego, a to art. 65 kc, art. 358<sup>1</sup> § 2 kc i art. 6 kc – Sąd Apelacyjny nie podziela argumentów skarżącej.

Zarzuty pozwanej zawarte w apelacji dotyczą – tak jak przez cały tok procesu – możliwości jednostronnej waloryzacji stawki wynagrodzenia ryczałtowego oraz podstawy i wysokości współczynnika, w oparciu o który nastąpiło przeliczenie wynagrodzenia.

Sąd Apelacyjny tak, jak i Sąd Okręgowy nie ma wątpliwości, iż klauzula waloryzacyjna z § 5 ust. 2 umów licencyjnych zawartych przez strony zobowiązywała pozwaną do uiszczania wynagrodzenia z uwzględnieniem opisanych w niej zasad, bez jakichkolwiek dalszych negocjacji i wprowadzenia aneksów. Kontrahenci umowy wprowadzili do ich treści dodatkowe zastrzeżenie – tzw. klauzulę waloryzacyjną, którą zamieszcza się w umowach wieloletnich po to, by nie być zobligowanym do ciągłych zmian czy też aneksów dotyczących wynagrodzenia. Gdyby przyjąć rozumowanie pozwanej o konieczności zawierania dalszych aneksów do umów, kwestionowany w nich zapis byłby martwy. Sąd Okręgowy zatem trafnie przyjął, iż przesłanki waloryzacji są na tyle ściśle określone, że dają podstawy powodowi do zwiększenia ceny. Apelacja zawiera polemikę z prawidłowym uzasadnieniem Sądu I instancji a zarzuty stanowią powtórzenie argumentacji prezentowanej przez cały tok procesu.

Odnosząc się do zarzutu błędnego sposobu ustalenia przez powoda

przyjętego następnie przez Sąd orzekający stawek ryczałtowych – Sąd Apelacyjny i tego zarzutu nie podziela. Przyjęty za podstawę wyliczenia wskaźnik wynoszący 1,5096 został wyliczony w sposób prawidłowy albowiem wynika z podzielenia kwoty 3.092,01 zł stanowiącej przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w listopadzie 2007r., wskazanej w obwieszczeniu Prezesa GUS z dnia 17 grudnia 2007r., przez kwotę 2.048,20 zł – miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, wskazanej w obwieszczeniu Prezesa GUS z dnia 15 stycznia 2007r., a wskaźnik ten jest średnią zmianą za okres dochodzony pozwem.

Sposób wyliczenia stawek wynagrodzenia został szczegółowo opisany w uzasadnieniu Sądu I instancji, nie zachodzi więc potrzeba ponownego jego przytaczania. Wyliczenia te pokrywają się z obliczeniami dokonanymi przez powoda, zaś przyjęty sposób wyliczenia wskaźnika, będącego podstawą zwiększenia stawek płaconych przez pozwaną uwzględnia czasokres niewaloryzowania stawek wynagrodzenia wynikających z umów licencyjnych.

Kwestionując sposób i wysokość dokonanej przez powoda waloryzacji zauważyć należy, że pozwana nie uiszczała żadnych kwot, w tym tych uznawanych nawet przez siebie za prawidłowe.

Symulacja waloryzacji w okresach półrocznych od lipca 2001 do stycznia 2010r. przedstawiona przez powoda w odpowiedzi na zarzut pozwanej (k. 130-132) i wskazująca na korzystniejsze dla pozwanej wyliczenie objęte pozwem, nie może być uznana za istnienie możliwości odmiennego rozumienia zapisów § 5 ust. 2 umów, ale wyłącznie jako symulacja waloryzacji dokonana na wniosek pozwanej.

Wbrew twierdzeniom pozwanej zmiana stawek wynagrodzenia wynikająca z klauzuli waloryzacyjnej umów nie stanowiła zmiany umowy i nie wymagała formy pisemnej.

Roszczenie powoda obejmuje okres od 1 stycznia 2008r. do 30 kwietnia 2010r., a waloryzacja została dokonana na 1 stycznia 2008r. Nie sposób nie zauważyć, że gdyby waloryzacja została dokonana na dzień 1 stycznia 2010r., pozwana byłaby zobowiązana do uiszczenia wyższego wynagrodzenia.

Wobec trafności wyroku Sądu I instancji i bezzasadności zarzutu naruszenia art. 65 kc, art. 358<sup>1</sup> § 2 kc i art. 6 kc – apelację oddalono na zasadzie art. 385 kpc.

Koszty postępowania apelacyjnego zostały zasądzone na zasadzie art. 98 kpc w związku z art. 108 § 1 kp

Wyrok został pobrany ze strony

<http://orzeczenia.katowice.sa.gov.pl>